

[ARTYKUŁ RECENZOWANY]

Wsparcie finansowe klubów sportowych *non profit* na gruncie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

BARTŁOMIEJ GAWRECKI

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
bartlomiej.gawrecki@amu.edu.pl

Financial Support of Non-profit Sports Clubs Under the Act on Public Benefit Activity and Volunteer Work

DOI: [10.26368/17332265-56/57-1/2-2022-2](https://doi.org/10.26368/17332265-56/57-1/2-2022-2)

SŁOWA KLUCZOWE

klub sportowy, dotacja celowa, finanse publiczne, zadania publiczne, wspieranie sportu przez organy władzy publicznej

KEYWORDS

sports club, special-purpose subsidy, public finance, public tasks, support of sport by public authorities

ABSTRAKT

W artykule omówiono jedną z podstawowych metod wsparcia finansowego klubów sportowych działających na terenie Polski, przewidzianą w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem opracowania jest przybliżenie cech i sposobów zastosowania tej metody oraz poglądów doktryny i praktyki orzeczniczej w tym zakresie. Na przykładach konkursów ogłoszonych przez Miasto Olsztyn i Miasto Poznań opisano wykorzystanie tej metody wsparcia finansowego w praktyce. Badania wykazały powszechność tej formy wsparcia i jej wysoką przydatność - pod warunkiem jej odpowiedniego zastosowania w praktyce.

ABSTRACT

The article presents one of the basic methods of financial support of sports clubs operating in Poland provided for in the Act on Public Benefit Activity and Volunteer Work. The aim of the paper is to bring closer the features and application of this method, as well as doctrine views and judicial practice in this regard. On the examples of calls for proposals launched by the City of Olsztyn and the City of Poznan, the application of this method of financial support in practice has been described. Research has shown the widespread use of this form of support and its high usefulness subject to the appropriate application.

Sport jako nośnik emocji odgrywa ważną rolę w życiu nie tylko pojedynczych osób, ale także większych społeczności. Przypisuje się mu możliwość dotarcia do grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, postrzega się również jako efektywne narzędzie wychowawcze, prozdrowotne czy instrument do krzewienia postaw *fair play* (Zembura i in. 2018). Identyfikacja z klubem czy nawet indywidualnymi sportowcami od zawsze dawała poczucie solidarności z innymi osobami oraz niejednokrotnie zapewniała odczuwanie dumy i radości w wypadku odniesienia sukcesu. Jest to zatem istotny sektor, który angażuje wielu ludzi, zarówno interesujących się sportem dla rozrywki, jak i aktywnie działających na rzecz rozwoju sportu w lokalnej społeczności.

Szczególnym tworem konsolidującym społeczności (i lokalne, i ponadlokalne) jest klub sportowy. Jest on bowiem traktowany jako dobro wspólne. Dobrze obrazują to Dominik Antonowicz i Łukasz Wrzesiński (2010),

twierdząc, że powstanie klubów sportowych istotnie odmieniło charakter zjawiska kibicowania, gdyż klub z natury jest instytucją długo trwającą. Wcześniej można było zachwycać się siłą, sprawnością czy szybkością jednego zawodnika, jednak ramy czasowe takiego wsparcia ograniczone były do końca jego kariery. W klubie sportowym zaś - mimo nieustającej rotacji zawodników, trenerów i działaczy - tworzy się pewna metafizyczna przestrzeń, wokół której skupiają się kibice. Do prowadzenia działalności klubów sportowych konieczne są jednak odpowiednie środki finansowe. W związku z tym wiele z nich ubiega się o stosowne dofinansowanie od organów administracji publicznej. Największym wyzwaniem związanym z funkcjonowaniem na tym rynku jest bowiem niedobór podstawowych zasobów potrzebnych klubom, do których zalicza się przede wszystkim kadry osobowe, środki finansowe, potencjał organizacyjny oraz elementy infrastruktury (Kościółek 2017).

Powyższy sposób pojmowania klubu sportowego odpowiada jego rozumieniu jako organizacji pozarządowej na gruncie polskiej socjologii organizacji. Organizacje pozarządowe można bowiem najogólniej zdefiniować jako specyficzne współczesne formy samoorganizacji społecznej, struktury integrujące grupy obywateli, charakteryzujące się względnie dojrzałą tożsamością społeczną, określonym stopniem zorganizowania, prywatnym charakterem inicjatywy, dobrowolnością uczestnictwa, niezależnością i niekomercyjnością, a także - na ogół - znacznym udziałem wolontariatu i istotną rolą w kształtowaniu postaw ludzkich, zarówno osób uczestniczących w organizacjach, jak i osób posiadających jakikolwiek z nimi kontakt (Gliński 2006). Sektor organizacji pozarządowych stanowi bowiem jeden z podstawowych obszarów przejawiania się społeczeństwa obywatelskiego, szczególnie kształtujących indywidualne postawy, zachowania i więzi obywatelskie oraz sieci zaufania społecznego (Lewenstein 2006). Nie ma zatem wątpliwości co do tego, jak istotne są organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju społeczności lokalnych i ponadlokalnych.

Niniejszy artykuł traktuje o organizacjach sportowych (klubach sportowych w różnych formach prawnych) należących do trzeciego sektora oraz sposobach, w jakie mogą one pozyskiwać środki na prowadzenie swojej działalności na podstawie przepisów przewidzianych dla organizacji *non profit*. Ma on w dużej mierze charakter prawniczy, przy czym pomocniczo wykorzystano również pojęcia z zakresu socjologii.

Klub sportowy

Status prawny oraz formy organizacyjnoprawne klubów sportowych określono w przepisach rozdziału drugiego *Kluby sportowe i związki sportowe* Ustawy o sporcie. Zgodnie z jej art. 3 ust. 2 klub sportowy prowadzi

działalność sportową jako osoba prawna. W uzasadnieniu do projektu przedmiotowej ustawy zamieszczono uwagę, że kluby sportowe mogą działać jako spółki kapitałowe czy stowarzyszenia, co pociąga za sobą obowiązek wpisu do odpowiedniego rejestru. Zgodnie bowiem z art. 12 Kodeksu spółek handlowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, prosta spółka akcyjna w organizacji albo spółka akcyjna w organizacji z chwilą wpisu do rejestru staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, prostą spółką akcyjną albo spółką akcyjną i uzyskuje osobowość prawną. Z kolei art. 17 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach stanowi, że stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność po wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego. Uzyskanie osobowości prawnej stanowi zatem warunek *sine qua non* powstania klubu sportowego oraz prowadzenia przez niego działalności sportowej przez cały okres istnienia.

Należy jednak zaznaczyć, że - wbrew uzasadnieniu do projektu Ustawy o sporcie - nie tylko spółki kapitałowe czy stowarzyszenia są możliwymi formami prawnymi dla klubu sportowego. Działalność klubu sportowego może być prowadzona również w formie:

- uczniowskiego klubu sportowego - na podstawie art. 4 ust. 1-2 Ustawy o sporcie działa on bowiem na zasadach przewidzianych w przepisach Prawa o stowarzyszeniach, z wyłączeniem przepisów dotyczących rejestracji,
- fundacji - na podstawie art. 7 ust. 2 Ustawy o fundacjach uzyskuje ona osobowość prawną z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego,
- spółdzielni - na podstawie art. 11 par. 1 Prawa spółdzielczego spółdzielnia nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, nie będzie ona jednak przedmiotem dalszej analizy, ponieważ na podstawie art. 1 § 1 tej ustawy spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą, co wyłącza ją z kręgu organizacji *non profit*.

Należy również dodać, że klubem sportowym w rozumieniu Ustawy o sporcie nie może być stowarzyszenie zwykłe, zgodnie bowiem z art. 40 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach stowarzyszenie zwykłe jest uproszczoną formą stowarzyszenia niemającą osobowości prawnej.

Kluby sportowe jako organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego

Na gruncie prawnym definicję organizacji pozarządowej polski ustawodawca zawarł w art. 3 ust. 2 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z tym przepisem organizacjami pozarządowymi są:

- podmioty niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu Ustawy o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,

- niedziałające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

Możliwe jest zatem wyodrębnienie dwóch przesłanek, pozwalających wyłonić podmiot, któremu można udzielić wsparcia. W pierwszej z nich (podmioty niebędące jednostkami sektora finansów publicznych) ustawodawca posłużył się definicją negatywną, ponieważ podmioty tworzące sektor finansów publicznych zostały wymienione w art. 9 pkt 1-14 Ustawy o finansach publicznych. W drugiej z nich zastosowanie znajdzie art. 3 Prawa przedsiębiorców, który definiuje działalność gospodarczą jako zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły. Przemysław Niemczuk, Bożena Sowa i Grażyna Pelewicz (2019) wskazują, że zarobkowy charakter musi być nastawiony na zysk, który powinien co najmniej pokryć koszty założenia i prowadzenia przedsięwzięcia, w związku z tym działalności *non profit* - nieukierunkowanej na osiągnięcie zysku - nie można traktować jako działalności gospodarczej.

W związku z tym zasadne jest uznanie, że kluby sportowe niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, przedsiębiorstwami państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku są organizacjami pozarządowymi.

Należy również ustalić, czy kluby sportowe prowadzą działalność pożytku publicznego w rozumieniu Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z jej art. 3 ust. 1 działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, z kolei jej art. 3 ust. 3 pkt 4 stanowi, że działalność pożytku publicznego może być prowadzona również przez spółki i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów Ustawy o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, przeznaczają całość dochodu na osiągnięcie celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Powyższe wskazuje, że kluby sportowe będące organizacjami pozarządowymi mogą prowadzić działalność pożytku publicznego, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia możliwości otrzymania wsparcia finansowego na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W przepisach tej regulacji wskazano, co wchodzi w skład sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 3 ust. 1. W odniesieniu do klubów sportowych najistotniejszy jest art. 4 ust. 1 pkt 17, zgodnie z którym sfera zadań publicznych obejmuje zadania w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Ma to związek z art. 2 ust. 1 Ustawy o sporcie, zgodnie z którym sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub

zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Zgodnie zaś z art. 2 ust. 2 Ustawy o sporcie sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną. W związku z tym klub sportowy może być organizacją pozarządową, która prowadzi działalność pożytku publicznego.

Metody wsparcia finansowego na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Przechodząc do dozwolonych metod wsparcia finansowego klubów sportowych na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, należy podkreślić, że wsparcie takie mogą otrzymać jedynie podmioty niedziałające w celu osiągnięcia zysku. Stanowi o tym bowiem art. 221 ust. 1 Ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje celowe na cele publiczne związane z realizacją zadań tej jednostki, a także na dofinansowanie inwestycji związanych z realizacją tych zadań. Zgodnie zaś z art. 221 ust. 2 przedmiotowej ustawy zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a jeżeli dotyczy ono innych zadań niż określone w tej ustawie – na podstawie umowy jednostki samorządu terytorialnego z podmiotem, o którym mowa w ust. 1.

W orzecznictwie wskazuje się, że obecnie funkcjonuje dwutorowy model wsparcia klubów sportowych. Podkreślił to Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 16 kwietnia 2013 roku (sygn. akt I SA/Kr 84/13). W systemie prawnym finansów publicznych dotacje celowe do klubów sportowych mogą być udzielane w dwóch trybach:

- dotacje udzielone na podstawie art. 11-19a Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- określenie w uchwale warunków i trybu finansowania zadania własnego w przedmiocie tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (art. 27 ust. 2 Ustawy o sporcie), a następnie zawarcie umowy z klubem sportowym.

W dalszych rozważaniach skoncentrowano się na pierwszym trybie udzielania dotacji.

Definicja dotacji celowych została zawarta w art. 127 ust. 1 Ustawy o finansach publicznych. Są to środki przeznaczone między innymi na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym. Jarosław Wierzbicki (2021) wskazuje przy tym, że ten

przepis nie stanowi podstawy kompetencyjnej umożliwiającej dotowanie. Na jego podstawie dotacje celowe nie mogą być przyznawane - wymaga to konkretnych upoważnień ustawowych.

Zlecenie zadania i udzielenie dotacji następuje zgodnie z przepisami Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ponieważ dotyczy realizacji zadań przewidzianych w tej ustawie i wcześniej już omówionych. Procedura udzielania wsparcia przewidziana jest w dziale drugim rozdziale drugim *Prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych*. Na podstawie tych przepisów organy administracji publicznej wspierają realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz powierzają w sferze zadań publicznych realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji.

Wspieranie i powierzanie - zgodnie z art. 11 ust. 2 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - odbywa się w trzech trybach:

- po przeprowadzeniu konkursu ofert,
- z pominięciem otwartego konkursu ofert (wystąpienie klęski żywiołowej, ochrona życia lub zdrowia ludzkiego, ochrona ludności i ratownictwo),
- w wypadku realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym - zlecenie wykonania takiego zadania z pominięciem otwartego konkursu ofert, jeśli wysokość dofinansowania zadania publicznego nie przekroczy kwoty 10 tysięcy złotych oraz zadanie zostanie zrealizowane w okresie nie dłuższym niż dziewięćdziesiąt dni.

Poniżej skupiono się na najpowszechniej stosowanym trybie konkursowym.

Zasady dotyczące przeprowadzenia otwartego konkursu ofert wskazano w art. 13 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Organ administracji publicznej ogłasza otwarty konkurs ofert, określając jednocześnie termin ich złożenia, który nie może być krótszy niż dwadzieścia jeden dni od ostatniego ogłoszenia. Otwarty konkurs ofert powinien zostać ogłoszony w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń oraz na stronie internetowej organu administracji publicznej. Grzegorz Piotr Kubalski i Bernadeta Skóbel (2020) wskazują, że otwarte konkursy ofert - szczególnie w większych jednostkach samorządu terytorialnego - są organizowane przez upoważnionych kierowników jednostek organizacyjnych w obszarach, za które dana jednostka odpowiada. Ogłoszenie powinno zawierać informacje o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert, terminie dokonania wyboru

ofert oraz zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami wraz ze wskazaniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom wskazanym w ustawie.

Szczegółowa treść oferty składanej przez organizacje pozarządowe została określona w art. 14 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Składniki oferty wskazane w tym przepisie mają charakter niewyczerpujący. Ustawodawca w art. 19 ust. 1 przewidział delegację ustawową dla przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego do określenia w rozporządzeniu wzoru oferty - mają one charakter wiążący. Na etapie oceny złożonych ofert organ administracji publicznej zobowiązany jest do powołania komisji konkursowej w celu opiniowania złożonych ofert (art. 15 ust. 2a). Przy rozpatrywaniu ofert organ administracji publicznej ocenia: możliwość realizacji zadania publicznego, przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa będzie realizować zadanie publiczne, ponadto uwzględnia planowany wkład rzeczowy oraz osobowy, jak również analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych organizacjom pozarządowym w latach poprzednich. Ogłoszenie wyników zawiera szczególnie nazwę oferenta, nazwę zadania publicznego oraz wysokość przyznanych środków publicznych (art. 15 ust. 2h). Po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej, bez zbędnej zwłoki, zawiera umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego z właściwymi podmiotami (art. 15 ust. 4). Umowa zawiera szczegółowe terminy oraz warunki realizacji, finansowania i rozliczania zadania.

Podmioty, które zostaną wybrane, zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie, odpowiednio, o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, a organ administracji publicznej zobowiązuje się do przekazania dotacji na realizację zadania. Organ administracji publicznej zachowuje uprawnienia kontrolne w przedmiocie oceny realizacji zadania (art. 17). Po wykonaniu zadania publicznego podmiot, który otrzymał dofinansowanie, obowiązany jest sporządzić sprawozdanie w terminie trzydziestu dni od dnia zakończenia realizacji tego zadania (art. 18 ust. 1).

Realizacja projektu – przykłady konkursów

Można stwierdzić, że wsparcie klubów sportowych na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie odbywa się właściwie w każdej jednostce samorządu terytorialnego, a już z pewnością w każdym

mieście wojewódzkim, a środki przeznaczone na wsparcie niejednokrotnie osiągają znaczne wartości, łącznie przekraczające w skali kraju dziesiątki milionów złotych. Na przykład w Olsztynie w grudniu 2020 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego na 2021 rok pod nazwą „Wspieranie szkolenia sportowego wszystkich kategorii wiekowych w różnych dyscyplinach sportowych”. W ogłoszeniu wskazano, że rodzajem realizowanego zadania jest wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, a celem konkursu - tworzenie mieszkańcom Olsztyna niezbędnych warunków uprawiania sportu przez umożliwienie im udziału we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez okręgowe i ogólnopolskie związki sportowe w dyscyplinach olimpijskich, paraolimpijskich i igrzysk głuchych. Dotacje mogły być przyznawane klubom sportowym funkcjonującym na terenie Olsztyna i niedziałającym w celu osiągnięcia zysku, będącym członkami polskich związków sportowych, prowadzącym szkolenie sportowe w dyscyplinach olimpijskich, paraolimpijskich i igrzysk głuchych na podstawie programu szkolenia sportowego, osiągającym wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym, uczestniczącym w rozgrywkach ligowych szczebla centralnego, mającym odpowiednie zasoby rzeczowe oraz przez swoją działalność propagującym społeczną rolę sportu wśród mieszkańców Olsztyna i samo miasto.

Środki z dotacji mogły być przeznaczone na realizację programu szkolenia sportowego, zakup sprzętu sportowego, pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w tych zawodach, pokrycie kosztów korzystania z obiektów sportowych w celach szkolenia sportowego, sfinansowanie stypendiów sportowych dla zawodników oraz sfinansowanie wynagrodzenia kadry szkoleniowej. Nie mogły one jednak pokryć wydatków transferu zawodnika z innego klubu sportowego, zapłaty odsetek, kar, mandatów i innych opłat sankcyjnych, zobowiązań klubu sportowego oraz kosztów poniesionych na realizację projektu przed zawarciem umowy dotacyjnej.

Beneficjentami w przedmiotowym konkursie zostało piętnaście klubów sportowych, którym na realizację zadania z budżetu Miasta Olsztyna przyznano łącznie 1 608 161 złotych. Były to kluby sportowe prowadzące zajęcia z koszykówki, piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, żeglarstwa regatowego, kolarstwa, kajakarstwa, judo, taekwondo czy lekkoatletyki, niedziałające w celu osiągnięcia zysku, będące członkami polskich związków sportowych. Organizator konkursu podzielił środki proporcjonalnie do wysokości oczekiwanej dotacji przez każdy z klubów, co może sugerować właściwe przeprowadzenie konkursu - w sposób odpowiadający zasadom dysponowania środkami publicznymi.

Zdarza się również, że rozpisywane konkursy dotyczą wyłącznie określonych dyscyplin sportowych. Za przykład może posłużyć otwarty konkurs

ofert nr 39/2021 na powierzanie realizacji zadań Miasta Poznania w obszarze „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej” w 2021 roku. Jako cel konkursu wskazano wyłonienie ofert i zlecenie organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom działającym w sferze działalności pożytku publicznego realizacji zadań publicznych Miasta Poznania w obszarze kultury fizycznej, zmierzających do pełniejszego zaspokajania potrzeb i podniesienia poziomu życia mieszkańców Poznania, szczególnie do upowszechniania sportu i aktywnego stylu życia.

W ogłoszeniu zaznaczono, że ta edycja konkursu dotyczy wyłącznie sportu żużlowego. Dotacja nie mogła stanowić więcej niż 60 procent całkowitego finansowego kosztu realizacji zadania. W ramach zawartej z Miastem Poznań umowy dotacyjnej klub otrzymujący kwotę przekraczającą 100 tysięcy złotych na start w rozgrywkach zobligowany był, w związku z działaniami promocyjnymi, między innymi do zamieszczenia logotypu POZnan* na wszelkich materiałach poligraficznych, na strojach startowych, treningowych i rozgrzewkowych, we wszystkich działaniach w Internecie, do pozyskania odpowiednich patronatów medialnych czy podkreślania we wszystkich wypowiedziach medialnych pracowników klubu wkładu Miasta Poznania jako „Oficjalnego Partnera Klubu”. Całość wymienionych działań beneficjent był zobligowany ująć w końcowym *Raporcie z działań promocyjnych*, będącym integralną częścią rozliczenia dotacji.

Beneficjentem w przedmiotowym konkursie został wyłącznie jeden klub sportowy - było to Poznańskie Stowarzyszenie Żużla - klub sportowy biorący udział w rozgrywkach ligowych Drugiej Ligi Żużlowej, organizowanych przez polski związek sportowy - Polski Związek Motorowy. Poznańskie Stowarzyszenie Żużla otrzymało całą przeznaczoną na dofinansowanie w konkursie kwotę, czyli 250 tysięcy złotych, na realizację zadania pod tytułem „Udział czołowych zespołów poznańskich w grach zespołowych i sporcie żużlowym w rozgrywkach ligowych”. Sposób przeprowadzenia tego postępowania, szczególnie zaś ustalenie kryteriów dla podmiotów mogących wziąć udział w konkursie, sprawia jednak wrażenie, że cały konkurs został stworzony pod konkretny klub sportowy. W Poznaniu funkcjonuje bowiem aktywnie obecnie jeden klub żużlowy, który bierze udział w rozgrywkach ligowych, i jest to właśnie Poznańskie Stowarzyszenie Żużla. To postępowanie stanowi przykład na to, że niektóre konkursy są tworzone z założeniem wstępnym dotyczącym konkretnego podmiotu (albo podmiotów), który ostatecznie ma otrzymać dofinansowanie.

***

Podsumowując, w pierwszej kolejności trzeba wskazać, że ścieżka wsparcia klubów sportowych na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie jest bardzo popularna i często wykorzystywana przez organy administracji publicznej. Wskazują na to zarówno liczba konkursów ogłaszanych w Biuletynach Informacji Publicznej (liczona w dziesiątkach tysięcy), jak i raporty właściwych organów administracji publicznej (<https://www.nik.gov.pl>). Nie jest to zaskakujące, zwłaszcza mając na uwadze fakt, że Polska jest jednym z dziesięciu krajów w Europie, w których sport jest wpisany do konstytucji, a w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej funkcjonuje specjalna jednostka odpowiedzialna za wdrażanie i propagowanie rozwiązań przyjętych w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Piątkowska, Gocłowska 2017). Należy pamiętać, że naczelną zasadą udzielania wsparcia na podstawie tej ustawy jest przyznawanie dotacji tylko dla klubów sportowych, które nie działają w celu osiągnięcia zysku. Pogląd ten jest ugruntowany w orzecznictwie sądowym (Rzeszowski 2017).

Zadanie publiczne dotyczące wspierania i upowszechniania kultury fizycznej jest interpretowane i wykorzystywane przez organy władzy publicznej bardzo szeroko. Organizowane są bowiem zarówno konkursy, w których o dofinansowanie mogą ubiegać się kluby sportowe działające w sportach olimpijskich, jak i konkursy dotyczące tylko jednej dyscypliny sportowej, w których - biorąc pod uwagę kryterium geograficzne i dyscyplinarne - krąg beneficjentów jest oczywiście węższy. Z całą pewnością można stwierdzić, że gdyby wsparcie to nie zostało udzielone, wiele klubów sportowych miałoby problemy z bieżącym funkcjonowaniem. Dotyczy to szczególnie klubów o zasięgu lokalnym, które działają w warunkach ciągłych niedoborów finansowych.

Należy zarekomendować przedstawioną ścieżkę wsparcia finansowego na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, pamiętając jednak, aby przy ogłaszaniu konkursów unikać ustanawiania kryteriów, które mogłyby wybiórczo faworyzować poszczególne kluby sportowe, oraz udzielać dotacji wyłącznie klubom sportowym, które nie działają w celu osiągnięcia zysku.

BIBLIOGRAFIA

- Antonowicz, Dominik, Wrześniński, Łukasz. 2010. *Kibice jako wspólnota niewidzialnej religii*, [w:] Michał Karaś (red.), *Kibicowanie jako uniwersalny język*. Żelechów: Sendsport.
- Gliński, Piotr. 2006. *Style działań organizacji pozarządowych w Polsce. Grupy interesu czy pożytku publicznego?*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.
- Lewenstein, Barbara. 2006. Społeczeństwo rodzin czy obywateli - kapitał społeczny Polaków okresu transformacji. *Societas/Communitas*, 1.
- Kościółek, Szczepan. 2017. Rola dotacji przedmiotowej w funkcjonowaniu polskich klubów sportowych o statusie organizacji pożytku publicznego. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin - Polonia*, LI, 4H.

- Kubalski, Grzegorz, Skóbel, Bernadeta. 2020. *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz do art. 13*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Niemczuk, Przemysław, Sowa, Bożena, Pelewicz, Grażyna. 2019. *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz do art. 221*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Piątkowska, Monika, Gocłowska, Sylwia. 2016. Rola polityki krajowej w rozwoju klubów sportowych funkcjonujących w środowisku lokalnym. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach*, 109.
- Rzeszowski, Jakub. 2017. Finansowanie klubów sportowych z budżetu jednostek samorządu terytorialnego - sposoby wsparcia i studium interpretacji przepisów. *Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu*, 2(5).
- Wierzbiński, Jarosław. 2021. *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz do art. 127*. Warszawa: Wydawnictwo C.H. Beck.
- Zembura, Paweł, Syliwoniuk, Marlena, Kuźbik, Paweł, Pawlak, Gabriel, Botwina, Grzegorz, Marchlewicz, Miłosz, Gołdys, Aleksandra. 2018. *Analiza odpowiedzialności społecznej profesjonalnych klubów sportowych w Polsce - raport z badań*. Warszawa: Centrum Wyzwań Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego.

AKTY PRAWNE I DOKUMENTY

- Ustawa z dnia 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2021 r. poz. 648, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 roku o fundacjach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2167, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 roku - Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2261, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 września 2000 roku - Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1526, poz. 2320, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020. poz. 1057, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 roku o sporcie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1133, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.).

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

- OGŁOSZENIE O KONKURSIE OFERT, Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Olsztyna, http://bip.olsztyn.eu/bip/dokument/372920/otwarty_konkurs_ofert_na_realizacje_zadania_publicznego_pn_wspieranie_szkolenia_sportowego_wszystkich_kategorii_wiekowych_w_roznych_dyscyplinach_sportowych_2021 [dostęp: 10 marca 2022 roku].
- Komunikat: *Otwarty konkurs ofert nr 39/2021 na wspieranie realizacji zadań Miasta Poznania w obszarze „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej” w 2021 roku*, <https://bip.poznan.pl/bip/wydzial-sportu,146/news/otwarty-konkurs-ofert-nr-39-2021-na-wspieranie-realizacji-zadan-miasta-poznania-w-obszarze-wspieranie-i-upowszechnianie-kultury,c,3246/otwarty-konkurs-ofert-nr-39-2021-na-wspieranie-realizacji-zadan-miasta-poznania-w-obszarze-wspieranie-i-upowszechnianie-kultury,159358.html> [dostęp: 10 marca 2022 roku].
- Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli nr 134/2012/P/11/143/LLU - *Finansowe wspieranie kultury fizycznej i sportu przez wybrane jednostki samorządu terytorialnego*, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,4285,vp,6195.pdf> [dostęp: 10 marca 2022 roku].

Niniejszy tekst jest dostępny na licencji Creative Commons - Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowa. Pełna treść licencji jest dostępna na stronie internetowej: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>.